

Bài 15

CHIẾN THẮNG BIÊN GIỚI THU – ĐÔNG 1950

I – MỤC TIÊU

- Học xong bài này, HS biết :
- Tại sao ta quyết định mở chiến dịch Biên giới thu – đông 1950.
  - Ý nghĩa của chiến thắng Biên giới thu – đông 1950.
  - Nêu được sự khác biệt giữa chiến thắng Việt Bắc thu – đông 1947 và chiến thắng Biên giới thu – đông 1950.

II – ĐỒ DÙNG DẠY HỌC

- Bản đồ Hành chính Việt Nam (để chỉ biên giới Việt – Trung).
- Lược đồ chiến dịch Biên giới thu – đông 1950.
- Tư liệu về chiến dịch Biên giới thu – đông 1950.
- Phiếu học tập cho HS.

III – CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC CHỦ YẾU

* **Hoạt động 1** (*làm việc cả lớp*)

– GV giới thiệu bài : Sử dụng bản đồ để chỉ đường biên giới Việt – Trung, nhấn mạnh âm mưu của Pháp trong việc khoá chặt biên giới nhằm bao vây cô lập Căn cứ địa Việt Bắc, cô lập cuộc kháng chiến của nhân dân ta với quốc tế. Vì vậy, ta quyết định mở chiến dịch Biên giới.

– GV nêu nhiệm vụ bài học :

- + Vì sao ta quyết định mở chiến dịch Biên giới thu – đông 1950 ?
- + Vì sao quân ta chọn cụm cứ điểm Đông Khê làm điểm tấn công để mở màn chiến dịch ?
- + Chiến thắng Biên giới thu – đông 1950 có tác dụng như thế nào đối với cuộc kháng chiến của ta ?

* **Hoạt động 2** (*làm việc cả lớp*)

- GV hướng dẫn HS tìm hiểu vì sao địch âm mưu khoá chặt biên giới Việt – Trung.

Gợi ý : Cho HS xác định biên giới Việt – Trung trên bản đồ, sau đó xác định trên lược đồ những điểm địch đóng quân để khoá biên giới tại Đường số 4.

GV giải thích thêm : Cụm cứ điểm là tập hợp một số cứ điểm cùng ở trong một khu vực phòng ngự, có sự chỉ huy thống nhất và có thể chi viện lẫn nhau. (Đông Khê là một trong những cứ điểm nằm trên Đường số 4, cùng với nhiều cứ điểm khác liên kết thành một hệ thống đồn bốt nhằm khoá chặt biên giới Việt – Trung).

– GV nêu câu hỏi : Nếu không khai thông biên giới thì cuộc kháng chiến của nhân dân ta sẽ ra sao ? (Cuộc kháng chiến của ta sẽ bị cô lập dẫn đến thất bại)

* Hoạt động 3 (*làm việc theo nhóm*)

- GV nêu vấn đề cho HS tìm hiểu về chiến dịch Biên giới thu – đông 1950 :
  - + Để đối phó với âm mưu của địch, Trung ương Đảng và Bác Hồ đã quyết định như thế nào ? Quyết định ấy thể hiện điều gì ?
  - + Trận đánh tiêu biểu nhất trong chiến dịch Biên giới thu – đông 1950 diễn ra ở đâu ? Hãy tưởng thuật lại trận đánh ấy (có sử dụng lược đồ).
  - + Chiến thắng Biên giới thu – đông 1950 có tác động ra sao đối với cuộc kháng chiến của nhân dân ta ?
  - Đại diện các nhóm trình bày kết quả thảo luận. Cuối cùng, GV kết luận.

* Hoạt động 4 (*làm việc theo nhóm*)

- GV chia nhóm và hướng dẫn HS thảo luận nhóm theo các gợi ý sau :

Nhóm 1 : Nêu điểm khác chủ yếu nhất của chiến dịch Việt Bắc thu – đông 1947 với chiến dịch Biên giới thu – đông 1950. (Thu – đông 1950 ta chủ động mở chiến dịch).

Nhóm 2 : Tấm gương chiến đấu dũng cảm của anh La Văn Cầu thể hiện tinh thần gì ?

Nhóm 3 : Hình ảnh Bác Hồ trong chiến dịch Biên giới gợi cho em suy nghĩ gì ?

Nhóm 4 : Quan sát hình ảnh tù binh Pháp bị bắt trong chiến dịch Biên giới thu – đông 1950 em có suy nghĩ gì ?

– Sau khi HS thảo luận nhóm, GV yêu cầu các nhóm cử đại diện trình bày kết quả thảo luận.

* Hoạt động 5 (làm việc cả lớp)

– GV nêu tác dụng của chiến dịch Biên giới và nhấn mạnh : Nếu như thu – đông 1947, địch chủ động tấn công lên Việt Bắc, chúng đã bị thất bại, phải chuyển sang bao vây, cô lập Căn cứ địa Việt Bắc thì thu – đông 1950, ta chủ động mở chiến dịch, phá tan âm mưu bao vây của địch.

IV – THÔNG TIN THAM KHẢO

– Chiến dịch Biên giới còn có tên gọi là chiến dịch Lê Hồng Phong II hay chiến dịch Cao – Bắc – Lạng, nhằm tiêu diệt một bộ phận sinh lực địch, khai thông biên giới Việt – Trung để mở rộng liên lạc với quốc tế và mở rộng Căn cứ địa Việt Bắc.

– Đầu tháng 9-1950, Bác Hồ rời căn cứ Việt Bắc lên đường đi chiến dịch Biên giới. Người đến Sở chỉ huy chiến dịch đóng tại làng Tà Phầy Tử, thuộc huyện Quảng Uyên (phía bắc thị xã Cao Bằng ngày nay). Tại mặt trận, Người leo lên núi, trực tiếp quan sát trận địa, động viên bộ đội, thăm hỏi dân công... Mọi người rất phấn khởi, quyết tâm đánh giặc.

– Từ nguồn cảm hứng khi đứng trên cao điểm kiểm tra việc chuẩn bị cho chiến dịch, Bác Hồ đã sáng tác bài thơ *Đảng sơn*. Bài thơ thể hiện niềm tin tưởng vào sự lớn mạnh của quân đội ta, bài thơ được dịch như sau :

"Chống gậy lên non xem trận địa,
Vạn trùng núi đỡ vạn trùng mây.
Quân ta khí mạnh nuốt Ngưu Đẩu
Thể diệt xâm lăng lũ sói cây".

(Theo Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 6,
NXB Chính trị Quốc gia, H., 1995, tr. 142)